

GUSTAV BJÖRKSTRAND

Högtidlighållandet av 250-årsminnet av 1766 års tryckfrihetsförordning

Under år 2016 slutfördes arbetet med att ge ut *Ander Chydenius samlade skrifter*. Ett intressant tillägg var den av Siiri Viljakka och Lauri Tuomi-Nikula utarbetade och färgrikt tecknade serietidningen *Viimeinen puhe – Anders Chydeniuksen paluu*, som även kom ut på svenska och engelska och presenterades på World Press Freedom Day (WPFDF) på Finlandiahuset den 2–4 maj. WPFDF samlade över 1 000 deltagare från omkring 100 länder.

Anders Chydenius-medaljen, som ges ut för att uppmärksamma internationellt betydande insatser till förmån för Anders Chydenius öppenhetsprincip, överräcktes till Unescos generalsekreterare Irina Bukova, som har främjat yttrandefriheten i kampen mot ytterlighetsrörelser. Medaljen överräcktes i samband med WPFDF.

I anslutning till WPFDF anordnades ett seminarium i Karleby i Storby mångaktivitetshus den 2 maj 2016 med deltagande av bland andra Undervisningsministeriets kanslichef Anita Lehikoinen kring temat *Oikeus sanoa – oikeus tietää – Anders Chydeniuksen perintö tänään* [Rätt att säga – rätt att veta – arvet efter Anders Chydenius i dag]. I samband med seminariet invigdes skolan till en Unesco-skola.

I samarbete mellan bland annat Undervisningsministeriet, Anders Chydenius stiftelse och Helsingin Sanomats stiftelse tillsattes en 250-årsdelegation som samordnade aktiviteter under jubileumsåret med temat *Rätt att veta – Rätt att säga*. Delegationen publicerade också nätsidorna www.painovapaus250.fi.

Finlands riksdag ordnade som nämnt ett seminarium den 22 september i Lilla parlamentet med deltagande av bland andra Sveriges riksdags konstitutionsutskott. Motsvarande seminarium ordnades i Sveriges

riksdag på högtidsdagen den 2 december (seminariet direktsändes i Sveriges Television). Bland talarna fanns president Tarja Halonen och undertecknad. Samtidigt offentliggjordes också riksdagarnas gemensamma festskrift *Fritt ord 250 år* med författare från båda länderna. Boken kommer också att översättas till finska och engelska.

Anders Chydenius stiftelse ordnade sitt traditionella frihandelsseminarium i Karleby den 18 juni med temat ”Den öppna ekonomins utmaningar i Norden”. Bland talarna fanns ambassadör Kari Kahiluoto, centralhandelskammarens verkställande direktör Risto E. J. Penttilä, medlemmen av Finlands Banks direktion Seppo Honkapohja med flera. I samband med seminariet framfördes ett specialbeställt kammarspel *Imprimatur* av den svenske dramatikern Erik Norberg. Det behandlade debatten mellan censorn Niclas von Oelreich och Anders Chydenius med Mats Holmqvist och Göran Sjöholm som skådespelare och undertecknad som berättare. Kammarspelet framfördes också 19.11–20.11.2016 i Karleby gamla rådhus för allmänheten.

”Tryckfrihet, censur och offentlighetsprincip i 250 år” var ett av de teman som presenterades vid de Finska historiedagarna i Lahtis den 6 februari 2016, och då i form av ett heldagsseminarium på svenska. Peter Stadius intervjuade Janne Virkkunen, före detta chefredaktör för *Helsingin Sanomat*, medan Anu Koivunen, Ainur Elmgrén, Lars-Folke Landgrén, Jonas Nordin och Henrik Knif höll förberedda inlägg.

Med anledning av tryckfrihetens 250 årsjubileum sände Radions Yle i juni en serie kallad ”Sananvapauden sankarit”, fyra program med forskarintervjuer och med fokus på Peter Forsskål, Anders Chydenius, Paavo Tikkanen och Erkki Vala.

Bokmässan i Helsingfors den 27–30 oktober 2016 hade en del inslag med anknytning till jubileet, som ”Yttrandefriheten i 250 år”, ett samtal mellan Yrsa Stenius och Geo Stenius och ”Anders Chydenius och yttrandefriheten”, en diskussion mellan Yrsa Stenius och Henrik Knif.

Det traditionella offentlighetsseminariet i samarbete mellan Anders Chydenius stiftelse och Helsingin Sanomats stiftelse i Päivälehti-museet anordnades denna gång redan den 1 december på grund av Sveriges riksdags festligheter i Stockholm den 2 december. Temat var denna gång ”Världens mest moderna offentlighetslagstiftning?”. I paneldebatten som behandlade temat ”Hur ska vi förnya vår offentlighetslagstiftning” medverkade riksdagsmän och journalister medan huvudanförandet hölls av Anita Lehikoinen.

Tiellä sananvapauteen – suomalaisen sananvapauden ja sensuurin muistikirja 1917–2017 är en nätpublikation som lanserades av Nationalbiblioteket den 23 november 2016 och som i samband med tryckfrihetstemat uppmärksammar republikens 100 år. Den samlar många bidragsgivare, däribland Jörn Donner, Erkki Tuomioja, Tapani Ruokanen, Erkki Liikanen, Olli Alho, Hanna Nikkanen och Sirpa Kähkönen.